Irinyi Sziklakert

Hol vagyunk mi, Irinyisek?

A Balatonfűzfői Irinyi János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola a Balaton észak keleti csücskének zöld gyöngyszemében található, Balatonfűzfő város lakótelepének szélén, Fűzfőgyártelepen, családi házas övezetben. 1986-ig az iskola a régi csendőrlaktanya épületében volt, de számos helyen folyt még a tanítás a településrészen, mivel a tanulók nem fértek el az iskolaépületben. 1986 szeptemberében átadták az új iskolát, amelyet a megyei tanács építtetett a Nitrokémia Ipartelepek segítségével. A tervezett 16 tanterem megépítésére nem volt elegendő pénz, a nyolc tanterem megépítése mellett, különböző szaktantermek és kiszolgáló helyiségek létesültek. Ezzel a felső tagozatban szaktantermi oktatásra nyílt lehetőség.

1995-ben tetőtér beépítésével bővült az intézmény, szeptemberében adták át az újabb 6 tantermet és 2 szaktantermet, valamint a mai Bozay Attila dísztermet. Jelenleg 220 tanuló lakja az épületet és a tágas, zöld udvart, négy évfolyamon, párhuzamos osztályokkal.

Hogyan jött létre az Irinyi Sziklakert?

A pénzhiány miatt, az udvarrendezésre már nem futotta a költségvetésből, ezért a belső udvart befüvesítették, s a terveken szereplő sziklakertet már nem készítették el. 1990 őszén, az iskola igazgatója szorgalmazására megindult egy sziklakert létesítése. A belső udvarra nyíló ajtó kivezető lépcsősora melletti rész lapos és befüvesített volt. Horváth Irén, az intézmény technika tanára vezetésével, a diákokkal, talicskával, a kerítésen kívüli „kis erdőből” földdel feltöltötték a 35 m^2 –es területet, két méter magasan. Így egy szintbe került a lépcső tetejével.

Az igazgató úr - az önkormányzat segítségével - a litéri és az alsóörsi bányákból egy-egy kisebb kocsi vörös homokkövet, szikladarabokat hozattatott, amelyeket a feltöltött területre helyeztek. Az 1991-ben megalakult környezetvédő szakkör gondozásába adta, hogy a tanulók beültessék és gondozzák a kertet, szakköri foglalkozás keretében. A szakkör megalapítója, vezetője és a kert vezetője: Horváth Irén tanárnő lett. Szülői, nagyszülői, pártolói adományokból évente növényekkel gyarapodott a kert. A

diákok szorgalmasan ültettek, locsoltak, gyomláltak, újítottak a kertben huszonhat éven keresztül.

2016-ban az iskola akkori igazgatója - a tanárnő kérésére – egy kocsi kavicsot kért az Ökoiskolánk fő támogatójától. A szép, hófehér kavicsokat, szépen kanyargó útként és szegélyként beépítették a gyerekek 3-6 osztályig a sziklakertbe. Nagyon lelkesen dolgoztak a környezetvédő szakkörösök is, minden délutáni szabad idejüket kihasználva. Így új formát kapott a kert, amit ma is gondozunk.

2018 júniusában felvételt nyertünk a magyarországi Iskolakert-hálózatba a sziklakertünkkel. 2018 októberében, a Technikatanárok Országos Egyesülete által kiírt, a „Magyarország legszebb Sulikertje" pályázaton országos harmadik helyezést nyert a kertünk. Ez olyan nem várt siker és dopping volt a diákok és számomra is, hogy új célokat tűztünk ki, méghozzá olyan sziklakertet varázsoltunk, ahol folyamatosan pompáznak a virágok és megtöltöttük a sziklakertünket „élettel".

Az újítások és a szorgalmas munka eredményeképpen 2019-ben megkaptuk az országos második helyezést, illetve a „Balatonfűzfő legszebb virágoskertje" címet közösségi kert kategóriában.

Milyen típusú a kertünk?

A kertünk, a díszkertek közül a sziklakertek kategóriájába tartozik. A Balaton - felvidékre jellemző vörös homokkő és a murvabányából származó szikladarabok köré ültetett számos évelős növénnyel.

Mekkora a kertünk? Milyen a fekvése?

Kertünk hét méter hosszú és öt méter széles, összesen 35 m^2, téglalap alapterületű. A keleti sarkából egy díszbokor „folyik" le a délkeleti, magas oldalára. A délnyugati és az északkeleti oldalát vaskorlát határolja. A nap nagy részében napfényes, az iskola épületétől szélvédett helyen fekszik. Talaja nem túl jó minőségű köves, erdei talaj.

Kik gondozzák a kertünket?

A sziklakertben főként az Irinyi Iskola környezetvédő szakköre dolgozik, évente 14-20 fő, ötödiktől nyolcadik évfolyamig (10-14 évesek). Segítséget szoktunk kapni az iskolánk gondnokától, aki a növényvédelmi teendőket látja el szükség esetén. Az Ökoiskola őszi Zöldnapján (október vége vagy november eleje) önkéntes 5-6. osztályosok szoktak még segíteni „téliesíteni" a kertet.

Irinyi Sziklakert

A 2017-18-as tanévben az iskolánk alapítványa által támogatott kezdeményezést valósítottuk meg, mely szerint meghirdettük az **„IRINYI ISKOLA LEGÜGYESEBB KERTÉSZE”** címet.

Az a tanuló, aki tagja a környezetvédő szakkörnek, és egész évben a legtöbb munkát valósítja meg a kertben (iskola udvarán, környékén) – ponttáblázat alapján – elnyeri a kupát, s egy évig a sziklakertünk „arca” lesz. Ezek a munkák érnek pontot: gyomlálás, locsolás, szemétszedés, ültetés, szelektív hulladék szakszerű elhelyezése, madáretetés, madáretető készítés, madáritató gondozása, földpótlás, citromfű betakarítása, szárítása, csomagolása stb. A pontokat 1-5-ig (munkánként) egy táblázatban rögzítjük, majd a tanév végén összesítjük. A 2017-18-as tanévben ötödikes tanuló nyerte el a címet és a kupát, a 2018-19-es tanévben hatodikos tanuló lett a győztes.

Milyen munkálatok folynak a kertben?

IDŐ	MUNKÁLATOK
Szeptember - október	Gyomlálás, elszáradt növények összegyűjtése, új növények ültetése, citromfű betakarítása
November	A sziklakert téliesítése – száraz növényi részek eltávolítása, földveszteség pótlása
December - Február	Ellenőrzés, madáretetés
Március	Gyomlálás, növények ültetése, formára igazítása, (metszés), madáretetés, madáritató gondozása, föld- és tápanyagpótlás
Április - Május	Gyomlálás, új növények ültetése, locsolás, elszáradt növények összegyűjtése, kártevők elleni védelem
Június	Gyomlálás, locsolás, levendula, citromfű betakarítása
Július, augusztus	A kert ellenőrzése, szinten tartása, citromfű betakarítása

Ahhoz, hogy a kertünk teljes fényében pompázzon, folyamatos munkára van szükség. Havonta egyszer foglalkozunk szakköri szinten az időszerű munkákkal, ez így önmagában kevés lenne, de az önkéntes munkával a címért, megoldottuk, hogy a kertünk mindig szép és ápolt.

Irinyi Sziklakert

Milyen újításokat hajtottunk végre az elmúlt két tanévben?

Feltöltöttük termőföldde a növények alját. Mintegy kétszáznegyven virágpalántát ültettünk. Köztük a harmadik helyezéssel járó dísznapraforgó és körömvirágmagokat is. Kihelyeztünk egy madáritatót, és folyamatosan tisztítjuk, feltöltjük. Csiga elleni virágkeverékkel körbe ültettük a kertünket, így az idén nem támadták meg a csigák a szép, virágzónövényeinket. Folyamatosan, kitartóan locsoltunk, így a még soha nem virágzó jukkánk is (15 év után) kivirágzott.

Milyen növényeket gondozunk a kertünkben?

A sziklakertben a növényeket főleg szülői, nagyszülői, pártolói adományokból ültetjük, így nem tudjuk megvalósítani a tudatos kerttervezést, mert nem tudjuk pontosan, milyen növények érkeznek. Jelen pillanatban, a kertben található növények nem mindegyike jellegzetes sziklakerti növény, de mindegyik évelős.

- Borsos varjúháj
- Citromfű
- Deres csenkesz
- Deres varjúháj
- Gyapjas tisztesfű vagy nyuszifül
- Himalájai törpeboróka
- Kék kövi varjúháj
- Kék nefelejcs
- Kerti jukkapálma
- Kövirózsa
- Levendula
- Liliom (lila)
- Októberi varjúháj
- Óriásfejű ibolya
- Sivatagi szegfű
- Tarka levelű kis metáng
- Tuja
- Tűzliliom
- Fagylaltvirág
- Körömvirág
- Viola
- Tulipán
- Árvácska
- Szegélyvirág
- Lila kerti liliom
- Fehér kerti liliom
- Százszorszép

Évente érnek minket meglepetések is, például egyik évben pipacsok pirosodtak a kertben, a széllel kerültek a kertbe. Másik nyáron valahonnét tökmag is került a kertbe és négy szép tök termett, amit hasznosítottunk. Az elmúlt nyáron pedig napraforgó és madárcirok is kikelt, mivel a két kis madáretetőből magok potyogtak ki, majd a bő csapadék segítségével kikeltek. A szakkörön, technika órákon az élő növényeket megismertük a gyerekekkel. A napraforgó termését a madaraknak adtuk.

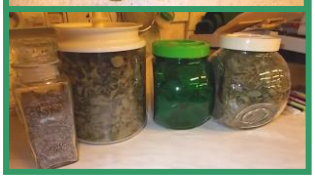

A levendulából és a citromfűből közös teapartit tartunk, megismerve a gyógyhatásukat, levendulacsokrokat kötünk, így a nyári szünetben elriasztják a molyokat a szertárból. A tanévben is folyamatosan szedtük a citromfüvet, tisztítottuk, szárítottuk, s olyan sok teánk lett belőle, hogy papírzacskóba tesszük, és a kertünk népszerűsítése érdekében használtuk.

Irinyi Sziklakert

Milyen a kertünk növényvédelme?

A sziklakertünkben nagyon ritkán kell növényvédelemmel foglalkoznunk. 2018 tavaszán lepték meg a kertünket kisméretű meztelen csigák, akik a szép liliomszegély levelét teljesen lerágták. Az iskolai gondnokunk gondoskodott a csigákról.

Melyek a kert gondozása során kitűzött céljaink?

Iskolánk kétszer nyerte el az Ökoiskola címet (2006., 2009.), majd 2012 óta Örökös Ökoiskola címmel büszkélkedhet. 2007-ben elnyertük a Madárbarát Iskola címet. Az iskolánk környéke és udvara nagyon szép zöld fákkal és bokrokkal van beültetve, s ezeken a fákon különféle madarak élnek, akiket mi folyamatosan etetünk télen (12 madáretetőnk van). A sziklakertben lévő két madáretetőből is táplálkoznak télen. Esztétikus madáritatót is kitettünk és gondozzuk. Ezt a tevékenységet folytatjuk továbbra is. Az Irinyi Iskola legügyesebb kertésze projektet hagyományként gondozzuk továbbra is. A kert művelése a szakköri feladatok közül az egyik kiemelt cél. A kitűzött célunkat elértük, egész évben gyönyörűen pompázik a kertünk. A mi sziklakertünk nem a jellegzetes sziklakertek mintapéldánya, hanem a szorgos, gyermeki munka kitartó gyümölcse.

Bátran valljuk: tudjuk, hogy sokkal szebb kertek is léteznek az országunkban a miénknél, mégis nagyon büszkék vagyunk rá, örömmel és boldogsággal dolgozunk benne, érte. Ezzel a zárszóval ajánljuk szíves figyelmükbe az Irinyi Sziklakertet.

Készítette:
Horváth Irén
Balatonfűzfői Irinyi János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
8184 Balatonfűzfő, Irinyi út 2.

Képgaléria